

nad tacimi, ki niso pejomtarce. — Bog daj vsem pamet, kateri je nimajo! Razsvetli te gosi, ki so v človeški podobi!

Kako strašno si človek večkrat pokvari svojo zdravo in naravno pamet! In jaz vprašam h koncu bralce, naj razsodijo, ktera izmed teh dveh žensk ima več pameti: ta, ki se priklanja kot štor, ali ta, ki mi je enkrat vprašala: „Slišite gospod, kaj pa je to pildenga?“

(Dalej prih.)

A.

Matej Ravnikar Poženčan.

Od sebe.

Nikoger na sveti
Svoj'ga ne poznam;
Zato sim jel peti,
Čas kratit' si sam.

Pod Blekam snežnikom
Mi dali ime;
Samote z Vodnikom
Me h petji zbude.

Tako je pel sam od sebe naš Matej Ravnikar II., kateri se je bil v Poženku, vasi Cerkljanske duhovnije na Gorenjskem — od tod imenovan Poženčan — rodil 31. avgusta l. 1802. Za mašnika posvečen l. 1825 je služil za duhovnega pomočnika v Železnikih do l. 1828, na Breznici do l. 1830, v Stari Loki do l. 1831; v Ternji na Notranjskem do l. 1833, na Gori poleg Sodražice do l. 1838, v Semiču do l. 1842; bil duhoven pastir na Selih pri Kamniku do l. 1855, in potem župnik v Predosljih, kjer je umerl 14. februarja l. 1864.

V Poženku — od pognati, poženem, češ, ker so vanj živino poganjali iz pristave nekdanj slovečega Bernekarjevega grada — bivala sta mu roditelja Valentin in Helena zelo ubožna; v košu je neki sinka Matevžka pervikrat v šolo nesel oče — samo v zaupanji na pomoč milega Boga in dobrih ljudi — v Ljubljano. Tukaj se mladi Ravnikar zgodaj vname za slovenščino in duhovstvo po V. Vodniku in M. Ravnikarju I., za ilirščino in sploh slovanščino po dr. J. Zupanu, in l. 1823/4 učenec Fr. Metelkov že jame poskušati se v slovenskih pesmicah, ki jih je donášal učitelju svojemu, na pr. Slavec vjet z naukom: Mladeneč, moj dragi! — Ne upaj si nič; — V naglice sragi — Se vjameš ko tič; Mjavec kresni dan l. 1824 s koncem: Mjavec živel je v nadlogi, — Kakor pravdarjem zdej gré; — Reve mor'jo bit' ubogi, — Druj' povsot jih prehité; Dapnid in Kloa (Idilja); Savični Vili i. t. d. — vse v Bohoričici. V pojasnjenje naj služi nam v prvotni obliki, toda v Gajici, tedanja Ravnikarjeva:

Savični Vili.

Iz očetov'ga predvora,
 Skalna hči, nastav' uho!
 Z bistré mi Savice zora,
 Vila, pridi pod nebo!

Zdrave treznosti življenje
 Vedno tukej se cedi,
 Mlad pastir ima hlajenje,
 Krotko čedo napoji.

Bahn raja, lej! Menáda,
 Brenkle vedno ga glušé,
 Teb' blišeča oh Najada,
 Zmirej strune še molcé! —

Lej! iz skale se razlija
 Ves izpenjen vel'ki slap,
 Lepim travnikam napija,
 Krog razširja bister hlap.

Jez Ti bom, Najada, brenkal!
 Kdo bo grajal strunic glas?
 Svetli tul je že zažvenkal,
 Meč pervezan je za pas.

Ti cvetlice zlo napajaš,
 Vila! nam lepo dišé,
 S pevskim duham nas navdajaš.
 Krajnci naj Te vsi slavé!

Tudi hočem jez navzeti
 Se prezdraviga duhá,
 De bom lepši mogel peti:
 Vsak potéme naj Te pozná!

Spisal si je bil Ravnikar poznej v lastno knjižico „Pesme iz samote“ in med njimi se nahaja na pr. Sveta dežela (Stoj popotnik! ter ohladi — Ogenj vnetiga serca — In skasan na zemljo padí — Sveta perst se lisketa! i. t. d.) pa Traven (Burja po hribih — Megle snežene — Suka hudo; — Rožce ne vidi — Kamur pogleda — Moje oko i. t. d.) obakrat z opombico: „To pesem sva z r. Fridriham iz nemškiga preslovenila v l. 1824“. — Ravno to leto je zložil v razgovoru „Duhovni in Mladeneč“ o svojem prihodnjem stanu pesem, kjer mladeneč, kateri bi rad šel bil na Dunaj pravd se učiti ali bolezní zdraviti, podučen in pregovorjen sklène naposled:

Jez tedej duhovni hočem biti,
 Če zamorjo drugi to storiti,
 Túd gotovo men' mogoče bo.
 Kakor drugi bom dolžnost opravljal,
 Mreže uka dušam bom nastavljal,
 Pot nebeško kazal jim zvesto.

I. Prestava stavkov iz ednine v dvojino in množino.

Vodilo *)

Poiščite v II. berilu 98. vajo „Lev“! — J. beri jo do nadpičja! — Kdo ali kaj je zver? — Ktera beseda je tukaj osebek? — Lev. —

*) Tako naj se vsaka naloga na prvo ustmeno izdeluje. Pis.